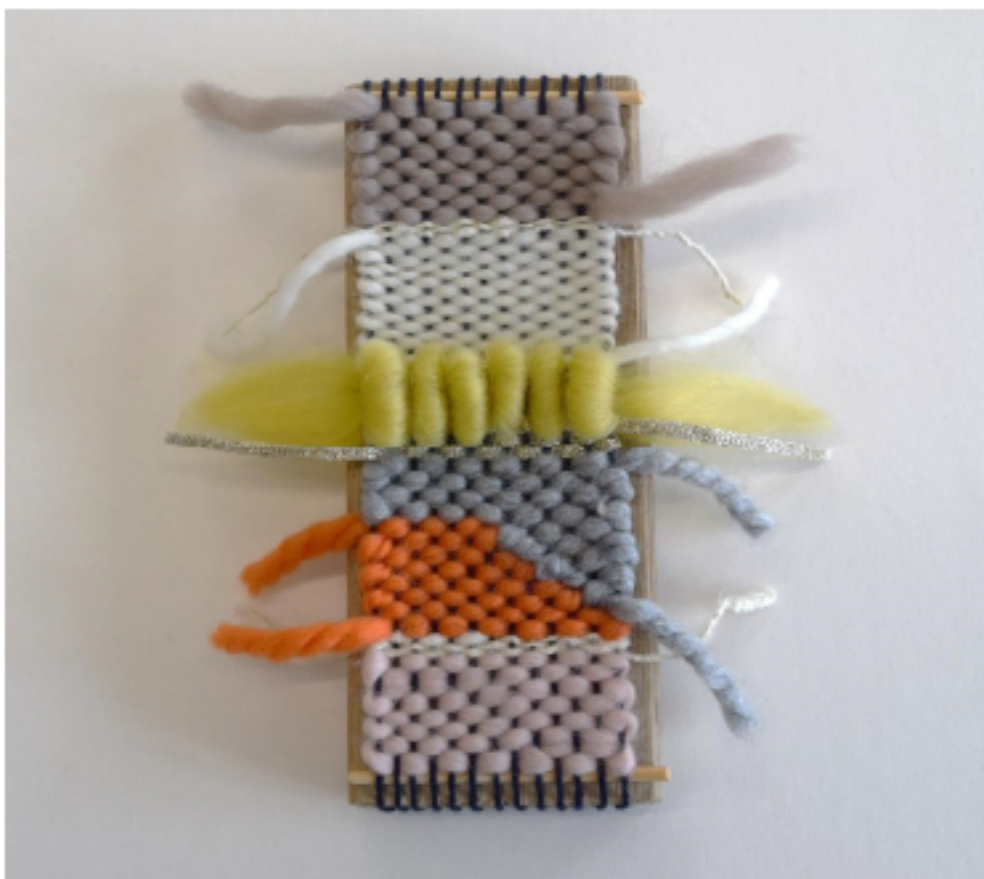

Gwehyddu ar Froc Môr

Gwehyddu yw'r gelfyddyd o blethu dwy set o edafedd, yr ystof (warp) fertigol a'r anwe (weft) llorweddol, ar ongl sgwâr i'w gilydd. Ar ei ffurf symlaf, mae'r edau anwe yn mynd dros ben edau ystof, yna o dan yr un nesaf, drosto, oddi tano, ac yn y blaen.

Mae gwehyddu yn ymddangos fel crefft anhygyrch, oherwydd y gost o brynu gwŷdd (loom) a'r cymhlethdod technegol o baratoi gwŷdd. Serch hynny, gall ffabrig gwehyddu syml gael ei greu drwy ddefnyddio fframiau, bocsys, llyfrau clawr caled, coesau byrddau, pyst ffensys – unrhyw beth lle gall edau ystof gael ei lapio a'i ddal yn dyn er mwyn i'r edau anwe allu mynd drwyddo. Ar gyfer y prosiect hwn, mae'r egwyddor wedi'i ddarlunio ar ddarn o froc môr. Gallai'r ffabrig gael ei adael *in situ* i greu darn o waith celf hyfryd yn barod i'w hongian ar wal neu i'w roi ar y silff ben tân. Os ydych yn dymuno, gallai hefyd gael ei dorri i ffwrdd o'r broc môr a'i ddefnyddio fel patsh addurnol e.e. dilledyn, ategolyn neu glustog.

Deunydd ac offer sydd eu hangen:

- Broc môr – rhywbeth fflat neu esmwyth yn ddelfrydol
- Siswrn
- Nodwydd tapestri mawr – plastig neu fetel
- Sgiwer ‘kebab’ pren – gallwch brynu’r rhain yn rhad mewn archfarchnadoedd
- Pleiars neu declyn tebyg i dorri’r sgiwer
- Amrywiaeth o edafedd
- Tâp masgio
- Rhywbeth ychwanegol dewisol – darn o gorcyn neu ffelt wedi’i dorri i’r maint iawn er mwyn gorchuddio cefn y broc môr os ydych yn dymuno.

Y broses

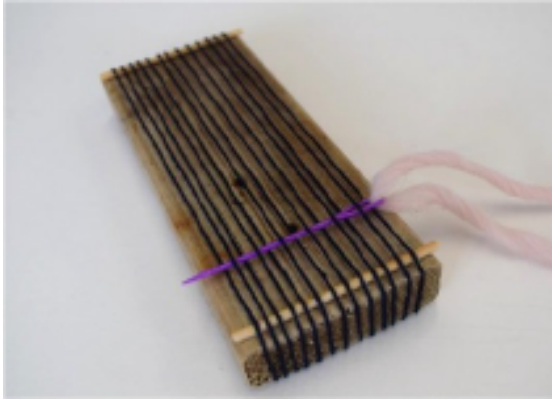
1. Dewiswch edau cryf, esmwyth ac unffurf fel eich edau ystof. Fan hyn, rydw i wedi defnyddio cotwm 3ply. Glynwch ddiwedd eich edau ystof gyda tâp masgio ar gefn y broc môr.

2. Lapiwch yr edau ystof yn dyn o amgylch y broc môr a rhowch yr un faint o bwysau ar yr edafedd wrth i chi ei lapio a gadewch fwllch cyfartal o ran maint rhwng pob edau ystof. Gewch chi ddewis maint y bwllch, ond byddwn yn awgrymu tua 2-3mm. Ar ôl i chi orffen, torrwrch yr edau a rhowch dâp i'w gadw'n ei le.

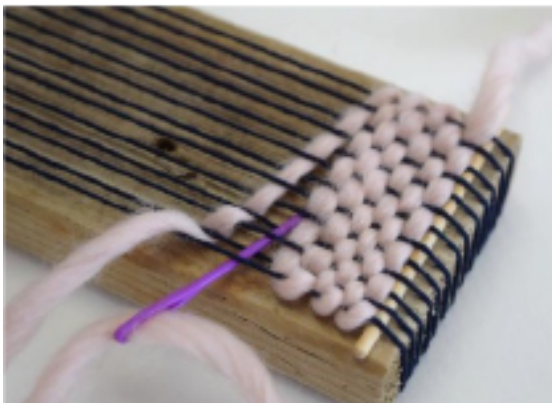

3. Nawr trowch y broc môr nôl i'r 'ochr dde'. Drwy ddefnyddio'r rhan o'r pleiars sy'n gallu torri, torrwrch 2 ddarn o'r sgiwer pren, ychydig yn fwy llydan na lled yr ystof. Yna, pasiwrch y rhain o dan yr edau ystof a sleidiwch un i waelod yr ystof a'r llall i ben yr ystof. Mae hyn yn codi'r edau ystof o'r pren ac yn ei wneud yn haws i'w wehyddu.

4. Gwthiwch yr edau anwe drwy nodwydd. Yn ofalus, rhowch eich nodwydd dros yr edau ystof cyntaf, yna o dan y nesaf, drosto, oddi tano ac ar draws y lled llawn. Yn yr enghraifft hon, rydw i'n mynd o'r dde i'r chwith. Tynnwch y nodwydd a'r edau drwyddo, gan adael 'cynffon' o leiaf 8cm o edau. Gwthiwch yr edau wedi'i wehyddu i lawr gyda'ch bysedd neu mae rhai yn hoffi defnyddio fforc neu grib â dannedd llydan. Yna fe allwch chi wehyddu eich ail res anwe, gan fynd o'r chwith i'r dde, drosto, oddi tano, drosto, oddi tano, ond bod y dilyniant i'r gwrthwyneb i'r rhes gyntaf.

Cymerwch ofal i greu selfais taclus – sef yr ymylon ffabrig sydd wedi'u gwehyddu ar ei hyd. Peidiwch â thynnu'r edau anwe yn rhy dyn neu byddwch yn tynnu eich selfais ac yn creu ffabrig cam. Dydych chi ddim eisiau dolenni o edau anwe chwaith ar y selfais, felly gosodwch yr edau yn ofalus a newidiwch ei leoliad yn ôl yr angen.

5. Ar ôl i chi wehyddu eich rhes gyntaf, efallai y byddwch eisiau gadael 'cynffonau'r' edau i fod yn y golwg neu eu brodio. Yn y llun yma, rydw i'n brodio'r gynffon olaf. Mae'r nodwydd yn dilyn llwybr yr ail res i'r olaf, yn mynd oddi tano, drosto, oddi tano, dros 4 edau ystof. Yna mae'r nodwydd yn mynd y tu ôl i weddill y ffabrig, ac rydych chi'n ei dynnu'n ofalus nes ei fod yn gadael cynffon, y gallwch ei dorri wedyn.

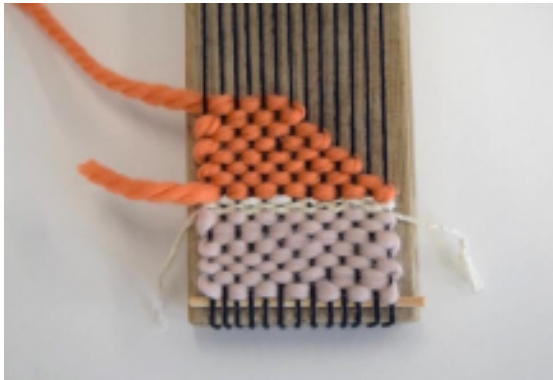

6. Yna fe allwch chi wneud yr un peth gyda'r gynffon gyntaf o'r rhes gyntaf. Y tro yma, dilynwch llwybr yr ail res o wehyddu, oddi tano a thros 4 edau ystof gyda'r nodwydd, ac yna ewch ag e i gefn y ffabrig a thynnu'r gynffon yn ofalus i gefn y ffabrig.

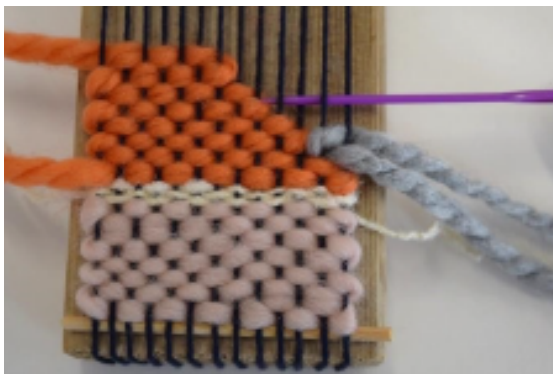

7. Yna, fe allwch chi dorri'r gynffon, ac fe gewch chi selfeisiau taclus sydd wedi'u gwehyddu'n llawn.

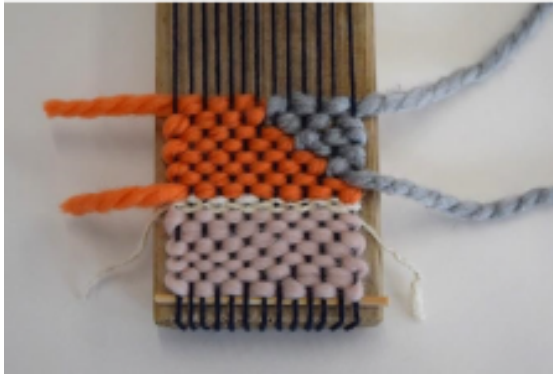
8. Parhewch i wehyddu, gan amrywio rhwng yr edafedd anwe i greu streipiau lliwgar, gwadeddol ym mha bynnag batrwm ag y dymunwch. Gallwch wehyddu mor agored neu mor drwchus ag y dymunwch.

9. I wehyddu llinell letraws fel y gwelir yn y llun, gallwch weld ar y 3ydd a'r 4ydd rhes o edau anwe oren, dydw i ddim wedi gwehyddu'r 2 edau ystof ar yr ochr dde. Yna ar gyfer y 5ed a'r 6ed rhes, dydw i ddim wedi gwehyddu'r 4 edau ystof ar yr ochr dde ac yn y blaen. Gallwch ddilyn eich greddf a gwehyddu siâp o'ch dewis chi.

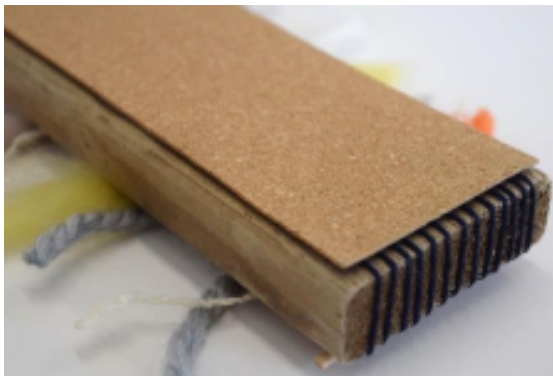
10. Yna, drwy ddefnyddio edau sy'n cyferbynnu o ran lliw ond o'r un trwch, gallwch ddechrau llenwi. I ddechrau, rydw i'n gwehyddu dwy res i'r ochr dde o'r 2 edau ystof. Yna ar y drydedd linell, gallwch weld fy mod yn gosod y nodwydd i wehyddu ymyl y pedwar edafedd ystof.

11. Parhewch nes bod y gofod wedi'i lenwi'n gyfan gwbl.

12. Efallai y byddwch am ddefnyddio techneg arall i ychwanegu mwy o wead i'r wyneb, sef 'boblo' Yma, rydw i wedi gwehyddu rhes unigol o gnu gwllân. Gan ddechrau yn y canol, rydw i wedi defnyddio fy nodwydd i dynnu dolen neu 'bobl' o gnu am i fyny allan o sylfaen y gwehyddiad. Yna, gan ddal y ddolen gyntaf yn ei lle, rydw i'n tynnu'r ddolen nesaf ochr yn ochr ac yn ei wneud eto ar ei led.

13. Ar ôl i chi orffen eich gwehyddu, efallai y byddwch am guddio'r edau ystof ar gefn y broc môr. Yn yr enghraifft hon, rydw i wedi torri darn o ddalen denau o gorc o'r maint cywir a'i ludo i'r cefn. Gallech ddefnyddio darn o ffelt neu rywbeth tebyg sydd ddim yn treulio.

14. Ar ôl ei gwblhau, gallwch naill ai frodio eich holl gynffonnau, neu eu gadael yn y golwg fel y gwelir yn y llun yma. Rydw i'n hoffi'r gwrthgyferbyniad rhwng y gwehyddu taclus a'r ymylon mwy gwyllt! Mae'r darn o gelf yn barod i'w roi ar y silff ben tân neu i'w hongian ar wal.

Syniadau ac amrywiadau pellach

Beth am wehyddu sribedi o bapur, glaswellt sych, plu neu ddeunydd eraill rydych chi wedi dod o hyd iddyn nhw. Ymgorfforwch glymau anwe, dolenni a chobynnau o edau i'r ffabrig wedi'i wehyddu. Archwiliwch gyda lliwiau, maint a gwead i efelychu eich hoff dirlun.